



RIIGI TEATAJA

Nr. 86.

28. oktoobril 1937.

Nr. 86.

- Art. 711. Riigi Viljasalve laenude eest riigikassa tagatiste andmise seadus.
712. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ põhimäärus.
713. Muudatus sundmäärusele ehituste kohta Harjumaa alevikkudes.
714. Sundmäärus juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Harjumaal.
715. Sundmäärus kauplemise aja kohta Harjumaal.
716. Sundmäärus puhtuse ja heakorra kohta Harjumaal.
717. Sundmäärus söögi- ja joogikohtade tervishoidlike nõuete ja kauplemise aja kohta Harjumaal.
718. Sundmäärus toiduainete äride tervishoidlike nõuete ja kauplemise aja kohta Harjumaal.
719. Sundmäärus jalgrataste registreerimise kohta Harjumaal.

711. Riigi Viljasalve laenude eest riigikassa tagatiste andmise seadus.

Antud Riigihoidja poolt dekreedina 26. oktoobril 1937.

I.

§ 1. Vabariigi Valitsusel on õigus anda riigikassa tagatist kuni 3 miljoni krooni ulatuses kohustuste korraliku täitmise eest laenude alal, mis tehakse Riigi Viljasalve poolt.

Kustunud tagatise võib Vabariigi Valitsus uuendada või vabanenud tagatiskrediidi arvel anda uusi tagatise, kuid tingimusel, et väljasolevate tagatiste koguseis ei ületa 3 miljonit krooni.

II.

Käesolev seadus hakkab kehtima avaldamisega.

Tallinnas, 26. oktoobril 1937.

K. P ä t s
Riigihoidja.

K. S e l t e r
Majandusminister.

712. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ põhimäärus.

Antud Riigihoidja poolt dekreedina 22. oktoobril 1937.

I.

1. peatükk.

Ettevõtte ülesanded, õigused ja kohused.

§ 1. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ ülesandeks on riigiehitiste projekteerimine ja püstitamine ning kapitaalümberehituste teostamine.

Oma ülesannete täitmiseks on riigi ehitusettevõttel „Ehitaja“ õigus:

- 1) omandada, võõrandada ja anda ning võtta üürile kinnis- ja vallasvara;
- 2) teha laenusid, osa võtta teistest ettevõtetest ja asutada oma kõrval-ettevõtteid;
- 3) avada osakondi, töökodasid ja ladusid;
- 4) kaasa aidata ehitusasjanduse taseme tõstmisele, eriti töömeetodite ratsionaliseerimisele ja oskustöölise kaadri väljaõpetamisele.

§ 2. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ teostab riiklikele asutistele uute ehitiste püstitamist ja kapitaalümberehitustöid, mis käesoleva põhimääruse

§ 3 korras temale välja antakse, välja arvatud:

- 1) Kohtuministeeriumi vangistusasutiste ehitustöid;
- 2) Põllutöoministeeriumi väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire asetsevad ehitustöid;
- 3) Teedeministeeriumi Raudtee-, Maanteede ja Veeteede Valitsuse ehitustöid;
- 4) Sõjaministeeriumi ehitustöid;
- 5) kõigi eripõhikirja alusel töötavate riiklike ettevõtete ja riigiasutiste käsutuses olevate ehitusfondide ja erikapitalide arvel tehtavad ehitustöid.

§ 3. Ehitustööde väljaandmise riigi ehitusettevõttele „Ehitaja“ otsustavad:

- 1) kui töö hind ei ulatu üle 50.000 krooni — Teedeminister,
- 2) kui töö hind ületab 50.000 krooni — Vabariigi Valitsus.

Ehitustööde väljaandmise ettepanekud peavad sisaldama ka tööde hinna ning ettepanekule peab olema lisandatud kinnitatud projekt.

Vabariigi Valitsusel ja Teedeministril on õigus otsustada tööde teostamist mõnel teisel teel.

§ 4. Vabariigi Valitsus võib otsustada anda riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ projekteerida ja püstitada ka käesoleva põhimääruse § 2 p. 1—5 ettenähtud ehitustöid, kui ka omavalitsuste ning eraasutiste ja -organisatsioonide ehitustöid, milliste tööde teostamiseks riik on andnud toetusi.

§ 5. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ teostab ehitustöid oma vahenditult korraldusel või töövõtjate kaudu.

Ettevõtte poolt ehitustööde väljaandmisel töövõtjaile, materjalide hankimisel, veolepingute sõlmimisel ja tööde teostamisel ei tule kohaldamisele Riigi hangete seadus.

§ 6. Riigi ehitusettevõttel „Ehitaja“ on juriidilise isiku õigused ja pitsat Eesti Vabariigi vapiga ja viimast ümbritseva pealkirjaga — Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“. Ettevõtte juhatuse asukohaks on Tallinn.

Oma kohustuste ja kahjude eest vastutab riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ oma varadega. Ettevõtte valitsemine, asjaajamine ja kontrollimine toimub käesoleva põhimääruse alusel ja tema suhtes ei ole kehtivad riigiasutiste kohta käivad eeskirjad.

§ 7. Ettevõttel on õigused, mis ette nähtud riigiasutiste kohta kohtupidamis- ja notariaalseadustes.

§ 8. Ehitustööde teostamisel riiklike asutiste ja riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ vahel tekkida võivad vaidlused ja lahkarvamised lahendab lõplikult Vabariigi Valitsus.

§ 9. Ettevõtte on vaba kõigist tempel- ja muudest riigimaksudest. Kogukondlikkude maksude ja koormatiste alal üldiselt riigiasutistele ettenähtud soodustused kehtivad ka riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ kohta.

Töökaitse suhtes allub ettevõtte eraettevõtete kohta kehtivaile eeskirjadele.

§ 10. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ teenistuses seisvaid isikuid ei loeta riigiteenijaks, kuid ettevõtte juhatusse ja Ehitusnõukogusse kuuluvad ning ettevõtte teenistuses seisvad isikud vastutavad oma tegevuse alal ühistel alustel riigiteenijatega.

Ettevõtte teenistuses seisvail isikuil, välja arvatud Ehitusnõukogu liikmed ja töölised, on õigus saada pensioni ja ühekordset toetust Pensioni seaduse alusel.

§ 11. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ töölised on kindlustatud õnnetusjuhtumite vastu ja kuuluvad haiguskindlustusele ühistel alustel tööstuslikkude erakäitiste töolistega.

2. peatükk.

Tööde väljaandmine ettevõttele.

§ 12. Käesoleva põhimääruse § 2 ettenähtud tööde väljaandmist riigi ehitusettevõttele „Ehitaja“ teostab lubatud krediitide piirides Teedeministeerium.

Ehitustööde väljaandmist, mis ette nähtud käesoleva põhimääruse § 4, teostab vastav riigi-, omavalitsus- või eraasutis või -organisatsioon otseselt.

Tööd antakse välja ettevõttele ilma vähem- ja valikpakkumisteta.

§ 13. Ettevõttele teostamiseks antavate ehitustööde kohta sõlmitakse vastavad lepingud, milledes tuleb eriti ette näha ehitustööde eest makstava tasu suurus, ehitustöö lõpetamise tähtaeg ja tööde vastuvõtmise ning tasumaksmise kord.

§ 14. Riigi ehitusettevõttele „Ehitaja“ teostamiseks antud ehitustööde eest makstav tasu määratakse kindlaks nende tööde alal, mis kuuluvad Teedeministeeriumi väljaandmisele, — Teedeministeeriumi poolt kinnitatud ehitustöö eelarve järgi, ja nende tööde alal, mis antakse mõne muu riigiasutise poolt ettevõttele otseselt teostada — ettenähtud korras kinnitatud ehitustöö eelarve järgi.

Ehitustööde eelarved koostatakse Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud tsoonnormide ja Teedeministri poolt eelarvete koostamiseks kinnitatud tööliste palkade ja materjalihindade alusel või eespooltähendatud palkade ja hindade puudumisel või tööliikide erinevusel parema väljatöötuse mõttes harilikust keskpärasusest — turuhindade alusel.

Eelmistes lõigetes toodud alustel hinnatakse ka ehitustööde juures riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ poolt tehtud lisatöid.

§ 15. Erandina eelmise (14.) paragrahvi üldreeglist ehitustööde tasu kindlaksmääramise kohta ehitustööde eelarvete järgi võib riigi ehitusettevõttele „Ehitaja“ ehitustöid välja anda ja tasu maksta ka teistel alustel, juhtudel mil eelarveid ei ole võimalik koostada või töödega alustamine ei kannata viivitust.

§ 16. Ehitustööde teostamisel omavalitsustele ning eraasutistele ja -organisatsioonidele (§ 4) ei ole käesoleva põhimääruse § 14 ettenähtud tötötasu väljaarvutamise aluste kohaldamine kohuslik.

§ 17. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ poolt koostatud ehitiste projektide ja eelarvete eest makstakse tasu Arhitektide ja inseneride tasumäärustikus (RT 19 — 1934) ettenähtud tasunormide alusel.

3. peatükk.

Ettevõtte kapitalid.

§ 18. Riigi ehitusettevõttel „Ehitaja“ on järgmised kapitalid:

- 1) põhikapital,
- 2) tagavarakapital ja
- 3) ettevõtte arendamise kapital.

§ 19. Ettevõtte põhikapital on 400.000 krooni, mis makstakse sisse riigi eelarve korras selleks määratud krediitidest.

Põhikapitali arvel on Vabariigi Valitsusel õigus üle anda ettevõttele riigile kuuluvaid kinnis- ja vallasvarasid Teede- ja Majandusministeeriumi hinde alusel.

§ 20. Võimalikkude kahjude katteks asutatakse tagavarakapital, mille ülemmääraks on 100.000 krooni. Tagavarakapitali hoitakse riigi- või riigi poolt tagatud väärtpaberites Majandusministri sellekohaste juhtnõõride järgi.

§ 21. Ettevõtte arendamise kapitali ülemmäära ja selle hoidmise ning kasutamise korra määrab Vabariigi Valitsus.

§ 22. Ettevõtte jooksvad summad hoitakse Teede- ja Majandusministri kokkuleppel määratud pankades, kus need kannavad intresse.

4. peatükk.

Ettevõtte juhtimine.

§ 23. Riigi ehitusettevõtet „Ehitaja“ juhib ja valitseb direktor.

Peale direktori on riigi ehitusettevõttel „Ehitaja“ kaks abidirektorit, kelledest ühe abidirektori, kes on ühtlasi direktori asetäitjaks, juhtida on ettevõtte majandus- ja administratiivala, kuna teise abidirektori ülesandeks on ehitustööde tehniline korraldamine.

Direktori ja abidirektorid määrab ametisse ja vabastab ametist Riigihoidja Teedeministri ettepanekul.

§ 24. Direktori ülesandeks on eriti:

- 1) üldise tegevuskava ja iga-aastase kulude ja tulude eelarve, samuti iga-aastase aruande koostamine;
- 2) tehniliste tööjõudude, ametnikkude ja teenijate ametisse võtmine ja ametist vabastamine, neile tasu ja lisatasude määramine eelarve piires;
- 3) üksikute tööalade juhatajate tegevuse juhtimine ja järelevalve, samuti nende vahel tööjaotuse ja vastutuse määramine;
- 4) igasuguste tellimuste andmine ja vastuvõtmine ning lepingute sõlmimine;
- 5) Ehitusnõukogu otsuste täitmine.

§ 25. Direktor või tema äraolekul direktori asetäitja on ilma eri volitusega riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ esindaja ja ta ajab ettevõtte asju kas isiklikult või volinikkude kaudu kõigis riigi-, kohtu-, omavalitsus- ja eraasutistes ning eraisikutega.

5. peatükk.

Ehitusnõukogu.

§ 26. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ tegevuse aluste määrajaks ja direktori tegevuse järelevalvajaks on Ehitusnõukogu.

§ 27. Ehitusnõukogu koosneb vähemalt viiest liikmest.

Ehitusnõukogu esimeheks on Teedeministri abi. Teised Ehitusnõukogu liikmed kinnitatakse ametisse viieks aastaks Riigihoidja poolt Teedeministri ettepanekul. Ehitusnõukogu liikmed valivad eneste keskel igaks aastaks esimehe asetäitja.

Igal aastal lahkub Ehitusnõukogust üks liige, alguses loosiga, pärast ametivanuse järgi. Lahkunud liikmeid võib uuesti ametisse määramiseks ette panna.

§ 28. Juhul, kui keegi Ehitusnõukogu liikmeist oma ametikohuste täitmisel tarvitab kurjasti riigi ehitusettevõttest „Ehitaja“ saadud andmeid ja teateid või mõjuva põhjusega ei võta osa kolmest koosolekust järgemööda, on Ehitusnõukogul õigus Teedeministri kaudu või Teedeministril omal algatusel õigus esitada Riigihoidjale ettepanek selle liikme ametist vabastamiseks.

§ 29. Ehitusnõukogu läbivaatamisele ja otsustamisele kuuluvad eriti:

- 1) riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ iga-aastane tegevuskava, kulude ja tulude eelarve ning kulude ja tulude aruanne;
- 2) ettevõtte laiendamise ja ümberkorraldamise küsimused;
- 3) kinnisvarade omandamise, võõrandamise ja pantimise küsimused;
- 4) ostu-, müügi- ja muude lepingute kinnitamise küsimused, mis ette nähtud Ehitusnõukogu poolt antud ja Teedeministri poolt kinnitatud juhatuskirjas;
- 5) laenude tegemise ja võlakohustuste väljaandmise otsustamine;
- 6) varade amortisatsiooniprotsendi kindlaksmääramine;
- 7) tagavarakapitali kasutamise korra kindlaksmääramine;
- 8) Ehitusnõukogu liikmeile, Ehitusnõukogust osavõtnud riigiasutiste esindajatele, direktorile, abidirektoritele, ametnikkudele ja teenijaile eritasu määramine;
- 9) direktorile volituste ja juhtnõõride andmine.

Ehitusnõukogul on õigus korraldada riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ kassade ja varade revisjoni.

§ 30. Ehitusnõukogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi, kuid mitte vähem kui üks kord kuus.

Päevakord ja koosolekukutsed saadetakse kätte Ehitusnõukogu liikmeile ja riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ direktorile Ehitusnõukogu esimehe korraldusel vähemalt kolm päeva enne koosolekut. Samal tähtajal teatatakse Ehitusnõukogu koosolekust ka Teedeministrile ja Riigikontrolörile, kellel on õigus isiklikult või esindaja kaudu koosolekust osa võtta sõnaõigusega.

§ 31. Ehitusnõukogu koosolek on otsusevõimeline, kui koosolekust võtavad osa esimees või tema asetäitja ja vähemalt kaks liiget. Otsused tehakse lihthäälteenamusega. Häälte poolnemisel on otsustav esimehe hääl.

Ehitusnõukogu koosolekul on riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ direktoril ja abidirektoritel sõnaõigus. Ehitusnõukogu nõusolekul ja ettevõtte direktori teadmisel võivad Ehitusnõukogu koosolekust osa võtta ka teised riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ ametnikud. Väljastpoolt võidakse kutsuda koosolekust osa võtma asjatundjaid.

Ehitusnõukogu asjaajamist toimetab riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ kantsleil.

§ 32. Ehitusnõukogu liikmete ja nõukogu koosolekust osavõtnud Teedeministeeriumi ja Riigikontrolli esindajate (§ 30) tasu Ehitusnõukogu koosolekuist osavõtmise eest ning sõidu- ja päevarahad makstakse riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ summadest Vabariigi Valitsuse poolt määratud alustel.

§ 33. Ehitusnõukogu koosolekute kohta peetakse protokollid, millele kirjutavad alla kõik osavõtjad.

Ei nõustu mõni Ehitusnõukogu liige enamuse poolt tehtud otsusega, võib ta nõuda oma eriarvamuse protokollimist.

Ehitusnõukogu protokollid ära kirjutatakse kahe päeva jooksul Teedeministrile kinnitamiseks. Ei järgne nelja päeva jooksul Teedeministrilt otsust Ehitusnõukogu protokollid, loetakse see kinnitatuks. Küsimused, milles Teedeminister ei ühine Ehitusnõukogu otsustega, esitab Teedeminister Vabariigi Valitsusele lõplikult otsustamiseks.

6. peatükk.

Aruandmine, järelevalve ja puhaskasu jaotamine.

§ 34. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ tegevusaasta algab 1. aprillil ja lõpeb 31. märtsil.

§ 35. Ettevõtte direktor koostab iga aasta kohta täieliku tegevusaruande ja esitab selle läbivaatamiseks Ehitusnõukogule. Ehitusnõukogu poolt läbivaadatud aruande esitab ettevõtte direktor hiljemalt 1. juuliks ühes Ehitusnõukogu otsusega Teedeministrile, kes selle saadab Riigikontrolörile. Riigikontrolör teatab oma seisukoha aruande kohta Riigihoidjale hiljemalt kahe kuu jooksul. Pärast Riigikontrolöri seisukoha võtmist esitab Teedeminister aruande kinnitamiseks Riigihoidjale.

§ 36. Aruande järgi kindlakstehtud puhaskasu jaotatakse pärast aruande kinnitamist järgmiselt:

50% tagavarakapitaliks;

kuni 15% direktorile ja abidirektoritele ning ametnikele ja teenijatele eritasuks;

kuni 5% Ehitusnõukogu liikmeile ja Ehitusnõukogust osavõtnud Teedeministriumide ja Riigikontrolöri esindajatele eritasuks;

ülejäanud osa ettevõtte arendamise kapitaliks.

Tagavarakapitali ülemmääratäitumisel arvatakse tagavarakapitali-osa puhaskasust ettevõtte arendamise kapitaliks.

Ettevõtte arendamise kapitali ülemmääratäitumisel langeb ülejäanud puhaskasu riigituludeks.

§ 37. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ kokkuvõtlik aruanne avaldatakse Riigi Teatajas ning lisana Riigi eelarve täitmise aruandes.

§ 38. Teedeministril ja Riigikontrolöril on õigus määrata revidente ettevõtte asjaajamise faktiliseks revideerimiseks ja kontrollimiseks.

Revidentide arvamused ja otsused teatatakse ettevõttele ning esitatakse ühes viimase seletusega ja Ehitusnõukogu seisukohaga Teedeministrile.

7. peatükk.

Elluviimis- ja lõppeeskirjad.

§ 39. Riigi ehitusettevõtte „Ehitaja“ tegevuse lõpetamine toimub eriseaduse alusel.

§ 40. Käesoleva põhimääruse teostamiseks on Vabariigi Valitsusel õigus anda määrusi.

§ 41. Käesolev põhimäärus hakkab kehtima 1. detsembril 1937.

II.

Riigi hangete seadust (RT 57 — 1934) täiendatakse § 68¹ järgmises redaktsioonis:

Ehitustööde väljaandmine riigi ehitusettevõttele „Ehitaja“ toimub ilma vähem- ja valikpakkumisteta.

Tallinnas, 22. oktoobril 1937.

K. Päts
Riigihoidja.

N. Viitak
Teedeminister.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 20. mail 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 5. juulil 1937 kinnitatud

713. Muudatus sundmäärusele ehituste kohta Harjumaa alevikkudes.

Alus: Ehitusseaduse § 213 (VSK XII k. I j.) ja Kohaliku omavalitsuse korraldamise määruse elluviimise reeglite I osa lisa (VSKK 173 — 1917 art. 953).

Harju ajutiselt maavalitsuselt 25. jaanuaril 1935 vastu võetud ja Siseministrilt 14. veebruaril 1935 kinnitatud ning RT 23 — 1935 avaldatud Sundmääruses ehituste kohta Harjumaa alevikkudes muudetakse § 1 ja sundmääruse pealkiri ning pannakse maksma järgmiselt:

Ehitussundmäärus Harjumaal.

I.

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad ehitused, mis asuvad:

- 1) Siseministrilt kinnitatud alevikkude ja raudteejaamade ehituspiirkondades;
- 2) Vabariigi Valitsuselt määratud ehituskruuntide maa-aladel (Ehituskruuntide väljaandmise määrus RT 80 — 1933 art. 590) ja 3) eramaadest ehituskruuntideks tükeldatavail maa-aladel.

See määrus ei ole maksev avalikkude ehituste ja suvitus- ja ravituspaikades asuvate ehituste kohta.

II.

Käesolev muudatus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.
Sekretär S. Leidtorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. mail 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 8. juulil 1937 kinnitatud

714. Sundmäärus juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Harjumaal.

Alus: Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 15 (RT 2 — 1928 art. 8), Käsitöökodade teenijate normaalpuhkeaja kindlustamise seaduse § 5 (VSKK art. 1895—1906) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934 art. 40).

§ 1. Käesoleva määruse eeskirju kohaldatakse töötubadele, kus lõigatakse juukseid, aetakse habet, grimeeritakse, kammitakse, kähardatakse ja värvitakse juukseid ning kulme ja puhastatakse küüsi.

§ 2. Eelmises paragrahvis nimetatud töötube võib avada ruumes, mis vastavad käesoleva sundmääruse nõuetele. Neis ei või alata tegevust enne ruumide ülevaatust ja kõlblikuks tunnustamist maavalitsuselt.

Varemavatud töötoad, mis ei vasta selle sundmääruse nõuetele, korrastatakse sundmääruse nõuetele kolme kuu jooksul, arvates sundmääruse avaldamisest Riigi Teatajas.

§ 3. Töötoa ruumid peavad olema puhtad, hästi valgustatud, soojad ja õhupuhastuse seadega, põrandad siledad ja värvitud või kaetud linoleumiga.

§ 4. Töötoa ruume ei tohi kasutada elamiseks ega mõneks muuks otstarbeks. Eluruumid peavad olema eraldatud töötoast kindla vaheseinaga, milles võib olla eluruumi viiv uks. Eluruumil peab olema veel eraldi sissekäik.

§ 5. Töötoa mööbel peab olema lakeeritud, poleeritud või värvitud valge õlivärviga ja alati korras ja puhas. Riidega kaetud mööbli pidamine töötoas on keelatud. Peale mööbli peab töötoas olema: 1) riidevarn, 2) kinnine joogiveenõu keedetud veega, 3) süljekausid, 4) pesunõu jooksva veega (kraaniga), 5) kapp puhta pesu jaoks, 6) kapp tarvitatud pesu jaoks, 7) kinnine klaaspurk puhastatud puuvillaga, 8) kinnine klaasnõu piirituse (mitte alla 70°) jaoks ja 9) samasugune klaasnõu maarjajääga.

§ 6. Töötoas ei ole lubatav pidada mingisuguseid töötoale mitte-vajalikke asju; samuti on keelatud lasta töötuppa koeri, kasse ja muid loomi.

§ 7. Juukselõikamise ja habemeajamise töötube võivad juhtida ainult väljaõppinud vastava kutsetunnistusega isikud.

§ 8. Töötubades peab valitsema alati täielik puhtus. Töötajad peavad kandma töö juures valget pestavast riidest tehtud puhast kuube või samasugust varukatega põlle, hoidma alati käed puhtad ja neid pesema enne iga töötartaja juurde tööle asumist.

§ 9. Töötamise juures tarvitavad rätikud, linad jne. peavad olema puhtad; nende teistkordne tarvitamine ilma pesemata on keelatud. Ligniinpaber ja puuvill tuleb pärast nende tarvitamist hävitada.

§ 10. Kõik tööriistad peavad olema alati puhtad ja enne tarvitamist iga kord desinfitseeritud. Töötoas, kus puuduvad desinfitseerimiseks sellekohased aparaadid, tuleb vahupintslid puhtaks pesta pärast igakordset tarvitamist keeva veega; habemenoad, käärid ja juukselõikamise masinad puhastada, samuti igakordselt, piiritusega (mitte alla 70°). Kammid ja harjad tulevad pesta kuuma soodaveega või 2% formaliinilahuga. Üldiselt peavad olema kõik juukselõikamisega seoses olevad abinõud töötamiskõlvulised ja terved.

Tekkinud lõikehaavade desinfitseerimiseks tarvitatagu joodtinktuuri või 1% tümoolpiirituse lahu, mis peab olema töötoas alati käepärast.

§ 11. Töötoas on keelatud tööd teha ilmselt nakkus- või nahahaigust põdevate isikute juures, kui töötartitaja ei esita arstitunnistust selle kohta, et tema haigus ei ole külgehakkav; samuti on keelatud töötamine nähtavalt joobnud isikute juures.

§ 12. Töötoa omanik või tema asemik on kohustatud valvama selle järele, et isikud, kellele nakkus- või nahahaigused, töötoas ei töötaks, kuni arst seda pole lubanud.

Kõik töötoas tegutsevad isikud enne teenistusse võtmist peavad laskma end arstliselt läbi vaadata haiguse suhtes ja teenistuses olles iga kolme kuu tagant. Läbivaatamise tagajärjed märgib arst sellekohasesse raamatusse, mis peab olema igal töötoal. Raamatusse märgitakse järgmised andmed: 1) järjekorranumber, 2) järelevaatuse aeg (aasta ja kuupäev), 3) järelevaadatud isiku ees- ja perekonnanimi, 4) tema vanadus, 5) arsti märkused tervisliku seisukorra üle, 6) arsti allkiri.

Samas korras arstlikule läbivaatamisele kuulub ka töötoa omanik, kui ta selles ise töötab.

§ 13. Juukselõikamise ja habemeajamise töötoad võivad olla avatud:

1) äripäevadel — kella 8 kuni kella 18;

2) pühapäevadel ja pühadel, mil töötamine lubatud, — kella 10 kuni kella 14;

3) vaiksel laupäeval, nelipühi laupäeval, võidupüha laupäeval (22. juunil), jõululaupäeval ja vana-aastal (31. detsembril) — kella 8 kuni kella 17;

4) ülestõusmise- ja jõulupühade teisel päeval kella 10 kuni kella 14;

M ä r k u s. Kui jõululaupäev ja vana-aasta (31. detsember) langevad nädalapühale, juukselõikamise ja habemeajamise töötoad võivad olla avatud kella 10 kuni kella 14.

§ 14. Juukselõikamise ja habemeajamise töötoad on suletud: uuel-aastal, kolmekuningapäeval, iseseisvusepäeval, palvapäeval, suurel reedel, ülestõusmise pühade esimesel ja kolmandal päeval, kevadepühal (1. mail), taevaminemispühal, nelipühi esimesel ja teisel päeval, võidupühal (23. juunil), jaanipäeval, usupuhastuse pühal (31. oktoobril), surnute pühal, jõulupühade esimesel ja kolmandal päeval.

§ 15. Maavalitsuse esindajatel, tervishoiuarstidel ja kõigil järelevalveametnikel on õigus igal ajal kontrollida käesoleva sundmääruse nõuete täitmist.

§ 16. Käesolev sundmäärus peab olema välja pandud igas töötoas nähtaval kohal selgesti loetaval kujul.

§ 17. Sundmäärus ei ole maksev alevites, kui viimastes samasugused määrused on antud alevivolikogult.

§ 18. Selle sundmääruse eeskirjade vastu eksijad võetakse vastutusele vastavates seadustes ettenähtud korras.

§ 19. Sundmäärus astub jõusse viieteistkümnendal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas. Ühes sellega kaotab maksvuse Harju maavolikogult 30. oktoobril 1931 vastu võetud ja RT 103 — 1931 avaldatud Sundmäärus juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Harjumaal.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. augustil 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 3. septembril 1937 kinnitatud

715. Sundmäärus kauplemise aja kohta Harjumaal.

Alus: Kaubandusametite, ladude ja kontorite teenijate normaalpuhkeaja kindlustamise seaduse § 9 (VSKK 270 — 1906 art. 1894 ning 150 — 1907 art. 1150 ja RT 57 — 1930 art. 385 ning 40 — 1933 art. 318), Kohaliku omavalitsuse korraldamise määruse elluviimise reeglite I osa lisa § 7 (VSKK 173 — 1917 art. 953) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934 art. 40).

§ 1. Käesolev sundmäärus on maksev Harjumaal asuvate kaupluste, ladude, igasuguste muude äriettevõtete ja laatade kauplemise või tegutsemise aja kohta, arvatud välja apteegid, bensiini automaatjaamad, raudteede ja laevade einelauad, kohaltarvitamise õigusega alkoholi-müügikohad, sisseõiduhuovid, turud ja need ärid ning ettevõtted, mille kauplemise aeg on määratud kindlaks erisundmäärustega.

§ 2. Kauplemine ja töötamine on lubatud:

a) igasugustes ärikontorites, kaubandusettevõtetes ja muudes ärides ning kauplustes, mille kohta pole allpool tehtud erandit, — äripäevadel kella

8—20, pühapäevadel ja pühadel kella 13—16, arvatud välja uus-aasta (1. jaanuar), kolmekuningapäev, iseseisvusepäev, palvepäev, suur reede, ülestõusmise- ja jõulupühade esimene ja teine päev, nelipühi esimene päev, kevadpüha (1. mai), taevaminemispüha, võidupüha ja surnute püha, mil kauplemine ja töötamine neis ärides ja ettevõtetes on keelatud.

Turupäevadel neis ärides ja ettevõtetes, kui nad asuvad turu piirkonna kahekilomeetrilise raadiusega sõõris, kauplemine ja töötamine on lubatud kella 6—18;

b) müügikohtades ja kioskites, kus müüakse maiustusi, tubakasaadusi, tuletikke ja kohaltarvitamiseks alkohoolita jooke, — äripäevadel kella 7—22, pühapäevadel ja pühadel kella 8—22, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimene päev, mil kauplemine keelatud;

c) laatadel — kella 6—17.

Vaikel-, nelipühi-, võidupüha- ja jõululaupäeval ning vanal aastal (31. detsembril) äritegevus kõigis § 2 nimetatud äriasutistes lõpetatakse ajal, mis määratud Pühade ja puhkepäevade seaduse alusel antud vastavate määrustega.

§ 3. Äriasutistes, kus kaubeldakse mitmesuguste kaupadega, mille müügiaeg pole ühtlane, määratakse kauplemise aeg nende kaupade järgi, mille müügiaeg on kõige lühem.

Kui kauplus kindlate vaheseintega on jaotatud erijaoskondadesse, siis kohaldatakse käesolevat sundmäärust iga jaoskonna kohta eraldi.

§ 4. Väljaspool käesolevas sundmääruses tähendatud aega peavad olema kõigis äriasutistes ruumid suletud ja laatadel lõpetatud äritegevus. Isikutega, kes tulnud äriasutisse ja teinud tellimisi enne kauplemisaja lõppu, tuleb äritegevus lõpetada poole tunni jooksul, arvates äri sulgemise ajast.

§ 5. Äripidajad, kes kasutavad palgatud tööjõudu, peavad täitma teenijate tööaja suhtes vastavaid seaduseeskirju.

§ 6. Äriasutised, arvatud välja laadakauplused, on kohustatud käesoleva sundmääruse välja panema äriruumis nähtavale kohale.

§ 7. Käesoleva sundmääruse rikkujad võetakse vastutusele sellekohaste seaduste alusel.

§ 8. Käesolev sundmäärus astub jõusse 15. päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas ja sellest ajast kaotab maksvuse Harju maavolikogult 19. märtsil 1929 vastu võetud ja RT 46 — 1929 avaldatud Sundmäärus kauplemise aja kohta Harjumaal ning selle sundmääruse muudatus, mis on vastu võetud Harju maavolikogult 2. juulil 1930 ja avaldatud RT 68 — 1930.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidtorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. augustil 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 9. oktoobril 1937 kinnitatud

716. Sundmäärus puhtuse ja heakorra kohta Harjumaal.

Alus: Kohaliku omavalitsuse ajutise korralduse määruse elluviimise reeglite I osa lisa § 7 (VSKK 173 — 1917 art. 953), Kubermangu ja maakonna Semstvo asutiste seaduse § 108 pkt. 2, 5 ja 10 (VSKK 157 — 1917 art. 870), Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 13 p. 15, 16 ja 17 (RT 2 — 1928 art. 8) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934 art. 40).

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad maakonnas asuvate: 1) elamute, 2) koolide, 3) rahvamajade, 4) vallamajade, 5) tööstusettevõtete ja

6) kirikute ümbrused, 7) alevikud ühes sinna juurde kuuluva ehituspiirkonnaga, 8) turu- ja laadaplatsid, 9) avalikud pargid ja puisteed, 10) supelrannad, 11) matmispaigad ja 12) igasugused muud platsid ja kogumiskohad, mis avatud üldiseks tarvitamiseks.

§ 2. Elamute ümbrus peab olema puhas igasugustest jätistest ja muust mustusest, mis tuleb koguda kõrvalisse kohta vastavatesse prügikastidesse, mustuseaukudesse või mullaga kaetult kompostihunnikutesse. Loomade korjused peavad olema 24 tunni jooksul maetud maha vähemalt 1 meetri sügavusele, suuremate loomade korjused vähemalt 1,5 meetri sügavusele.

§ 3. Kõigis § 1 nimetatud kohtades tuleb korrastada või kõrvaldada hooletult vedelema jäetud esemed, lüguvajunud tarad ja muud seesugused ümbruse ilmet halvavad nähted.

§ 4. Tööstusettevõtetes, kus mustust ja tööstuse jätiseid kogub suuremal määral, peab olema kinnine prügikast kuivade jätiste jaoks, kuna vedelad jätised tulevad ära juhtida torude või kinniste kraavide kaudu, nii et need õhku, maapinda ja veekogusid ei rüvetaks.

§ 5. Turuplatsid tulevad mustusest ja jätistest puhastada turupidamise päeval, pärast turu lõppemist.

§ 6. Laadaplatsid tulevad puhastada laadapidamisele järgneval päeval mustusest ja jätistest kui ka platsile jäetud laudadest, lattidest, teivastest ja muudest ajutistest seadetest.

§ 7. Kaevud, millest võetakse vett joogiks, toiduvalmistamiseks või muudeks majapidamise otstarveteks, tulevad ehitada niisugusesse kohta, kus need ei rüvetuks tallist, laudast, väljakäigukohast, sõnnikuhoiukohast või teistest sarnastest paikadest tulevast veest.

§ 8. Kaev olgu korralikult ehitatud, salvkaevude rakked peavad olema vähemalt 0,75 meetrit kõrgemad maapinnast ning kaetud kaanega.

Kaevu ümbrus olgu sile, puhas ja vähemalt 1,5 meetri kauguseni kivi- või kruusasavisega väljaspoole kallakuks sillutatud. Vesi peab vastama tervishoiunõuetele.

§ 9. Mitmele majapidamisele või üldiseks tarvituseks määratud kaevudel olgu alaline pang või mõni muu veevõtmise vahend, mida tarvitatakse ainult selleks otstarbeks.

§ 10. Iga elamu juures peab olema tervishoiunõuetele vastav väljakäigukoht. Väljakäigukohad peavad olema puhtad ja korralikud ning kaetud kindla kaanega. Taudi ajal tuleb neid puhastada lubjaga või mõne muu desinfectsioonainega.

§ 11. Koolide, rahvamajade, vallavalitsuste asukohtade, kirikute ja teiste sarnaste asutiste juures, laada- ja turuplatsidel ning teistel rahvakogumiskohtadel olgu väljakäigukohad eraldi meestele ja naistele.

§ 12. Paragrahvide 2—11 nõuete täitmise eest vastavalt eeskirjadele on kohustatud hoolitsema majade, elamute, asutiste, platside, kohtade ja ettevõtete omanikud või valdajad.

§ 13. Hobuste lasipuude korraldamisel tuleb pidada silmas tervishoiu, loomakaitse, liiklemise ja ümbruse ilu nõudeid.

Lasipuude suhtes teeb sundkorraldusi kohalik vallavalitsus. Protestid vallavalitsuste korralduste vastu lahendab ajutine maavalitsus.

§ 14. Supelrandade vetes on keelatud loomade ujutamine ja pesemine ning üldse nende kaasatoomine rannikule, välja arvatud koerad, keda võib võtta kaasa keti või rihma otsas.

Supelrandades on keelatud sõitmine jalgratastel ja muudel liiklemisvahenditel ajal, kui rannas on rohkesti rahvast.

§ 15. Avalikkudes parkides ja puiestikkudes on keelatud okste, põõsaste ja õite murdmine ja igasugune puude rikkumine. Samuti on keelatud sõitmine jalgratastel ja muudel liiklemisvahenditel, rohu peal käimine ja lamamine, arvatud välja kohad, kus see lubatud pargi või puiestiku omaniku poolt.

§ 16. Alkoholiste jookide tarvitamine on keelatud üldtarvitamiseks määratud supelrandades ja vetes, alevikkude ja raudteejaamade ehituspiirkondade puiesteedel ja tänavatel, matmispaikades, avalikkudes parkides ja aedades, laada- ja turuplatsidel, sissesõiduhoovides, peoplatsidel ning muudel alaliselt või ajutiselt üldtarvitamiseks määratud maa-aladel.

§ 17. Selle sundmääruse vastu eksijad võetakse vastutusele sellekohaste seaduste põhjal.

§ 18. Sundmäärus astub jõusse viieteistkümnendal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas. Ühes sellega kaotab maksvuse Harju maakonna nõukogult 26. juunil 1926 vastu võetud ja RT 61 — 1926 avaldatud Sundmäärus puhtuse kohta Harju maakonnas.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. augustil 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 3. septembril 1937 kinnitatud

717. Sundmäärus söögi- ja joogikohtade tervishoidlike nõuete ja kauplemise aja kohta Harjumaal.

Alus: Rahva tervishoiu korraldamise seaduse §§ 12, 13 ja 15 (RT 2 — 1928 art. 8), Kaubandusametite, ladude ja kontorite teenijate normaalpuhkeaja seadus (VSKK 270 — 1906 art. 1894), selle seaduse muutmise seadus (VSKK 150 — 1907 art. 1150 ja RT 57 — 1930 art. 385) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934 art. 40).

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad: 1) ärid, kus on õigus alkoholi jooki müüa kohaltarvitamiseks (restoranid, trahterid ja muunimelised joogikohad), arvatud välja raudteejaamade ja laevade einelauad ning pidude ja muud ajutised einelauad, 2) tee-, kohvi- ja söögimajad, pansionid ja seltside ning ühingute einelauad.

§ 2. Söögi- ja joogikohad (allpool lühendatult nimetatud „asutised“) võivad tegutseda ainult niisugustes ruumides, mis vastavad käesoleva sundmääruse nõuetele.

Asutiste avamine ei või toimuda enne kui nende ruumid on seaduslikus korras järele vaadatud ja kõlblikkudeks tunnustatud. Asutiste suhtes, mille ruumide järelevaatuse kord seadustes ja määrustes on tähendamata, korraldab ruumide järelevaatust ja annab tõendused ruumide kõlblikkuse kohta maavalitsus.

§ 3. Asutised peavad kandma nende otstarbele vastavaid silte ja võivad müüa ainult neid aineid ja jooke, millega kauplemiseks neile on antud luba.

§ 4. Asutisel olgu kaks sissekäiku: asutise tarvitajale sissekäik tänavalt ja asutise majapidamise otstarbeks teine sissekäik õuest. Peasissekäik ärisse olgu tänavalt; tema esine peab olema prügitatud kividega või kaetud kruusaga. Ukse ees olgu jalanõude puhastamiseks matid või restid. Hobuste kinnisidumiseks võivad olla lasipuud õues.

§ 5. Asutise peasissekäik, kodad ja kõik asutise alla kuuluvad ruumid olgu valgustatud äri lahtiolekul pimedal ajal.

§ 6. Alkohoolijookide müügi asutisel peab olema vähemalt kaks äri-ruumi. Ruumid olgu kuivad, põrandad puhtad ja värvitud, laed ja seinad siledad ja valgendatud või viimased tapeeditud; seinte kõrgus vähemalt 2,6 meetrit. Ohupuhastamiseks olgu vastav ventilatsioon.

§ 7. Äriruumide ja köögi vahel peab olema kindel sein, milles võib olla uks või luuk toidu kätteandmiseks.

§ 8. Asutise laudad peavad olema värvitud, alati puhtad ning kaetud puhtate valgete linadega, klaasiga või kattega muust poleeritud pinnaga ainest.

§ 9. Kõik ruumid peavad olema avarad ja kauplemise ajal tarvilikult valgustatud. Ruume võib tarvitada ainult selleks otstarbeks, milleks nad on määratud. Asutise äriruume ja kööki ei või tarvitada elamiseks.

Restoranide ja trahterite äriruumid peavad koosnema vähemalt kahest toast, — üks einelaua ja teine joomise või söömise tarvis.

§ 10. Asutise äriruumides olgu tarvitamiseks süljekausid veega ja tuhatsoosid; vesi süljekaussides tuleb uuendada vähemalt kord päevas.

§ 11. Asutise mööbel, kui see ei ole poleeritud või lakitud, olgu värvitud, pehme mööbel kaetud puhta mööblikattega.

§ 12. Lauapesu ja -nõud olgu alati korras ja puhtad.

§ 13. Keedu- ja köögiriistad peavad olema puhtad ja tervishoiuünetele vastavast materjalist.

§ 14. Asutise köök peab olema puhas, põrandad värvitud või siledast tsementainest, laed ja seinad siledad ja valgendatud või värvitud heleda värviga. Söögiijätiste hoidmine köögis on keelatud. Pliit peab olema pottkividest, mis kaetud vööbaga või heleda värviga, ning korras ja puhas.

§ 15. Asutises peavad olema korralikult valgendatud ja alati puhtad väljakäigukohad, eraldi meestele ja naistele.

§ 16. Asutise müügilaual olevad toidud olgu kaitstud mustuse ja putukate juurdepääsu eest klaaskattega.

Toiduained peavad olema värsked ja rikkumata; nende hoidmiseks olgu eriruum, mille lagi ja seinad olgu valgendatud ja siledad, viimased vähemalt 1,5 meetri kõrguseni värvitud heleda õlivärviga või kaetud mõne muu heleda vööpaignega; ruum ise ei tohi puutuda kokku väljakäigukohaga.

§ 17. Asutise ruumes peab olema joogiriist veega soovijatele tasuta tarvitamiseks. Vesi olgu keedetud, jahutatud ja uuendatud igapäev.

§ 18. Asutises tegutsejad ja teenijad olgu riidetud puhtalt ja korralikult. Alkoholist jookidega trahteriäri naisteenijad ei või olla alla 20 aastased.

Sugu-, naha- ja teisi nakkavaid haigusi põdejail asutises tegutsemine on keelatud. Maa-arstil, samuti ka jaoskonna tervishoiuarstil on õigus igal ajal järele vaadata asutises tegutsevate isikute tervislikku seisukorda.

§ 19. Asutise pidaja on kohustatud valvama selle järele, et isikud, kellel sugu- või nakkushaigused, asutises ei töötaks, kuni arst seda pole lubanud.

Kõik neis asutistes tegutsevad isikud tulevad enne teenistusse võtmist ja teenistuses olles iga 3 kuu jooksul lasta haiguste suhtes arstlikult järele vaadata. Läbivaatamise tagajärjed märgib arst vastavasse raamatusse, mis igal asutisel peab olema.

Raamatusse märgitakse:

1. järjekorranumber;

2. järelevaatuse aeg (aasta ja kuupäev);

3. järelevaadatud isiku ees- ja perekonnanimi;
4. vanadus;
5. arsti märkus tervisliku seisukorra üle;
6. arsti allkiri.

Samas korras arstlikule järelevaatusele kuulub ka asutise omanik või pidaja, kui ta seal töötab.

§ 20. Kauplemine on lubatud:

- a) tee-, kohvi- ja söögimajades — äripäevadel kella 7—22, pühapäevadel ja pühadel, mille kohta ei käi kauplemise keeld, kella 10—22;
- b) seltside ja ühingute einelaudades — eelmises punktis (a) tähendatud ajal, avalikkude pidude puhul aga kella 12 päeval kuni kella 3 öösel;
- c) pansionides — igapäev kella 7—22.

Enne kauplemisaja lõppu asutisse tulnud ja toitu tellinud külastajaile võimaldatakse tehtud tellimise ulatuses toitude söömiseks viibida asutises pärast kauplemisaja lõppu mitte üle ühe tunni.

M ä r k u s. Alkoholi jookide müügikohtades kauplemise aeg on korraldatud Alkoholi müügi seadusega (RT 16 — 1935).

§ 21. Kauplemine ja sellega seotud teenijate töö tee-, kohvi- ja söögimajades ning einelaudades on keelatud esimesel ülestõusmisepühäl, esimesel jõulupühäl ja uuelaastal (1. jaanuaril).

Vaikel laupäeval, nelipühi laupäeval, võidupüha laupäeval, jõulu-laupäeval ja vanal-aastal (31. detsembril) kauplemine ja töö neis asutistes lõpetatakse Pühade ja puhkepäevade seaduse alusel antavates määrustes ettenähtud ajal.

§ 22. Käesolev sundmäärus tuleb asutise ruumides nähtavale kohale välja panna.

§ 23. Selle sundmääruse rikkujad võetakse vastutusele vastavates seadustes ettenähtud korras.

§ 24. Käesolev sundmäärus astub jõusse viieteistkümnendal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas. Ühes sellega kaotab maksvuse Harju maa- volikogult 19. märtsil 1929 vastu võetud ja Riigi Teatajas 46 — 1929 avaldatud Sundmäärus kauplemisaja, -korra ja sisseseadete kohta trahteriärides Harju- maal ja selle sundmääruse muudatus, mis avaldatud RT 103 — 1931.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidtorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. augustil 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 3. septembril 1937 kinnitatud

718. Sundmäärus toiduainete äride tervishoidlike nõuete ja kauplemise aja kohta Harjumaal.

Alus: Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 15 (RT 2 — 1928 art. 8), Kohaliku omavalitsuse korraldamise määruse elluviimise reeglite I osa lisa § 7 (VSKK 173 — 1917 art. 953), Kaubandusametite, ladude ja kontorite teenijate normaalpuhkeaja seadus (VSKK 270 — 1906 art. 1894), selle seaduse muutmise seadus (VSKK 150 — 1907 art. 1150 ja RT 57 — 1930 art. 385) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934 art. 40).

§ 1. Kauplused, kus müüakse toiduaineid, peavad olema alati puhtad ja korras, toiduained värsked, puhtad ja rikkumata.

§ 2. Keelatud on toiduainetega ühes ruumis hoida parkimata nahku, tõrva, tõkatit, petrooleumi ja muid haisevaid aineid, samuti ka villu ja kaltse.

§ 3. Lahtiselt müügiks väljapandud toiduained peavad olema varjatud kärbeste ja muude putukate, mustuse ja tolmu eest klaaskattega.

§ 4. Toiduainete pakkimiseks võib tarvitada ainult puhast ja mitte-trükitud ennetarvitamata paberit.

§ 5. Kaalud ja mõõdud toiduainete müügikohtades peavad olema alati puhtad.

§ 6. Toiduainetega kauplejad peavad olema alati puhtalt riides ja puhtalt ainetega ümber käima. Nakkushaigusi põdevad isikud toiduainetega kaubelda ei tohi.

Kõikides toiduainete kauplustes tuleb nähtavale kohale üles panna kuulutus: „Toiduainete puutumine on keelatud“.

§ 7. Koerte kaasavõtmine toiduainete kauplustesse on keelatud.

§ 8. Toiduainete kaupluse ruum ja selle juurde kuuluvad laoruumid peavad olema eraldatud eluruumist kindlate seintega, mis ulatavad laeni. Kaupluse ruumid võivad olla eluruumiga ühendatud ukse kaudu. Kaupluse ruumi seinad, laed, letid, laud ja pingid peavad olema siledad, pragudeta ja puhtad. Põrand peab olema sile, pragudeta ja hõlpsasti pestav.

Eluruume ei ole lubatav tarvitada müüdavate toiduainete hoidmiseks.

§ 9. Piima ja piimasaaduste müügi kohta kohaldatakse Piimaseaduse ja selle teostamise määruste eeskirju.

§ 10. Liha ja lihasaaduste müügi kohta kohaldatakse Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määruse eeskirju.

§ 11. Lihaga kauplemine väljaspool lihakaupluse ruume peab toimuma puhtatelt õlivärviga värvitud või inglistinaga tinutatud plekiga kaetud laudadelt. Liha müümine väikemüügil on veoriistadelt lubatud ainult siis, kui veoriistal on lihahoiu kast seestpoolt inglistinaga tinutatud plekiga üle löödud või värvitud heleda õlivärviga, kusjuures kast peab ka väljastpoolt olema värvitud õlivärviga. Veoriistal peab olema eriline istekoht ja neid veoriistu ei ole lubatav tarvitada muuks otstarbeks.

§ 12. Keelatud on söögiks müüa ja söögiaineteks ümber töötada haigete ja surnud loomade liha.

§ 13. Igasugune toiduainete võltsimine on keelatud.

§ 14. Kaupluste (§ 1) pidajad on kohustatud äratrüki käesolevast suundmäärusest klaasistatud raamis üles panema kaupluses nähtavale kohale.

§ 15. Toiduainetega kauplemine on lubatud:

a) kondiitriärvides, kus müüakse toiduaineid ka kohaltarvitamiseks, — äripäevadel kella 7—22, pühapäevadel ja pühadel, mille kohta ei käi kauplemise keeld, — kella 10—22;

b) muudes toiduainete- ja lihakauplustes — äripäevadel kella 7—19, pühapäevadel ja pühadel, mille kohta ei käi kauplemise keeld, — kella 7—9 ja 13—16.

Kauplemine on keelatud ülestõusmise-, nelipühi- ja jõulupühade esimesel päeval.

§ 16. Käesoleva suundmääruse jõusseastumise ajal tegutsevad toiduainete- ja lihakauplused on kohustatud korraldama oma kauplemise- ja laoruumid ning seaded vastavalt määruse nõuetele kolme kuu jooksul, arvates suundmääruse avaldamisest Riigi Teatajas.

§ 17. Sundmääruse vastu eksijad võetakse vastutusele Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 959 ja teiste põhjal administratiivkorras.

§ 18. Sundmäärus astub jõusse viieteistkümnendal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas. Ühes sellega kaotavad maksvuse Harju maakonna-nõukogu poolt 29. septembril 1923 vastu võetud ja RT 39/40 — 1924 avaldatud Määrused kaubeldavate toiduainete tervishoiukohase hoidmise kohta Harju maakonnas.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidtorp.

Harju ajutiselt maavalitsuselt 13. augustil 1937 vastu võetud ja Siseministrilt 3. septembril 1937 kinnitatud

719. Sundmäärus jalgrataste registreerimise kohta Harjumaal.

Alus: Kohaliku omavalitsuse ajutise korralduse määruse elluviimise reeglite § 7 (VSKK 173 — 1917 art. 953), Kubermangu ja maakonna Semstvo asutuste seaduse § 108 (VSKK 157 — 1917 art. 870) ja Maakondade ajutise valitsemise seaduse § 5 (RT 5 — 1934).

§ 1. Kõik Harjumaal väljaspool linnade ja alevite piire elutsevad isikud, kellel on sõiduks tarvitatavad jalgrattad, on kohustatud registreerima neid oma elukoha järgi vallavalitsustes igal aastal kõige hiljem 1. juuniks.

Isikud, kes jalgratta omandavad pärast 1. juunit, on kohustatud registreerima selle 10 päeva jooksul pärast omandamist.

§ 2. Jalgratta registreerimisel vallavalitsus annab ratta omanikule registreerimise tunnistuse ja registreerimismärgi (sõidunumbri), mille muretsemise kulud kannab ratta omanik.

Jalgratta registreerimise tunnistus on maksev selle väljaandmisele järgneva aasta 1. juunini.

§ 3. Jalgrataste sõidunumbrite järjekord, suurus ja värv on kogu maakonnas ühtlane ajutise maavalitsuse määramise järgi. Numbrite järjekorra valdade vahel määrab samuti maavalitsus.

Märkus. Maavalitsuse otsusel võib ühed ja samad sõidunumbriid maakonnas tarvitusele jätta mitmeks aastaks.

§ 4. Igal sõiduks tarvitataval jalgrattal peab sõidunumber olema hästi nähtavalt kinnitatud tagumise ratta kohale, istme läheduses. Numbrita sõitmine on keelatud.

Sõidul peab alati kaasas olema jalgratta registreerimistunnistus.

§ 5. Sõidunumbrit võib tarvitada ainult selle jalgratta küljes, millise jaoks number on antud ja registreeritud.

§ 6. Selle määruse rikkujad võetakse vastutusele vastavate seaduste põhjal.

§ 7. Käesolev määrus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Tema jõusseastumisega kaotab maksvuse Sundmäärus jalgrataste registreerimise ja nendega sõitmise kohta Harjumaal, mis avaldatud Riigi Teatajas 95 — 1929.

Harju ajutise maavalitsuse esimees K. R. Ruus.

Sekretär S. Leidtorp.